

RAADSVOORSTEL

hier titel invullen

Gemeente **Zeist**

Portefeuillehouder Wethouder Catsburg
Opsteller C. Bakker-Wartena
Zaak/stuknummer 578901/RV25.023
Besluit college 8 april 2025

Ontvangst griffie 11 april 2025
Ronde Tafel 15 mei 2025
Debat 27 mei 2025
Raadsvergadering 10 juni 2025

Onderwerp

Vaststellen Biodiversiteitsplan "Samen voor meer biodiversiteit" 2024.

Doel van het voorstel

De biodiversiteit in de gemeente Zeist veilig te stellen en te versterken.

Voorgesteld besluit

1. Het biodiversiteitsplan "Samen voor meer biodiversiteit" 2024 en bijbehorende uitvoeringsprogramma 2025-2029 vast te stellen.

Besluit Raad

Inhoud (korte samenvatting)

De gemeente Zeist vindt groen en biodiversiteit van groot belang voor een gezonde leefomgeving. Zij heeft daarom besloten het biodiversiteitsplan 'Samen voor meer biodiversiteit' uit 2021 verder te verbreden en een uitvoeringsprogramma voor de periode 2025-2029 op te stellen om stappen te nemen om achteruitgang van de biodiversiteit te voorkomen en waar mogelijk te vergroten. Het uitvoeringsprogramma bevat ook een overzicht van de kosten van de voorgestelde maatregelen en brengt financieringsmogelijkheden in beeld.

VERDIEPING

Inleiding (met aanleiding en historie; voorafgaande raadsbesluiten met link)

“Wereldwijd holt de biodiversiteit achteruit. En staan niet alleen de waarden ‘mooi’ en ‘kwetsbaar’, maar ook de functies van biodiversiteit voor mensen op het spel. Naast het verlies van charismatische soorten zoals de grutto, zijn ook de gevolgen voor ons bestaan ingrijpend. Het ‘ecosysteem’ van de mens wordt ernstig bedreigd. Als het niet goed gaat met onze biodiversiteit, dan heeft dat gevolgen voor ons welzijn en onze welvaart. Kunnen we straks nog voldoende gezond voedsel produceren? Is er nog natuur om de gevolgen van klimaatverandering te verzachten?”

Dit is de tekst uit het ambitiedocument “Nederland Natuurpositief” van het Rijk uit 2019. Hierin wordt de vraag gesteld of we in de toekomst nog wel een goed ecosysteem hebben dat dezelfde functies kan vervullen als in het verleden.

Ook de gemeente Zeist beseft dat er grote stappen gemaakt moeten worden om de achteruitgang van de biodiversiteit tegen te gaan. Een van de stappen is dat de gemeenteraad van Zeist op 8 juni 2021 het rapport “**Samen voor meer biodiversiteit**” heeft vastgesteld.

Maatregelen voor de biodiversiteit zijn in gang gezet zoals het minder maaien van gazons en bermen en het inventariseren van beschermde diersoorten die in gebouwen wonen zoals vleermuizen en gierzwaluwen.

Vervolgens heeft het college heeft bij vaststelling het besluit genomen deze biodiversiteitsvisie te verbreden naar een (meer) integrale visie die de gemeente mede kan gebruiken als kader voor haar biodiversiteitsbeleid, voor ruimtelijke plannen en voor de omgevingsvisie en de biodiversiteitsvisie te vertalen naar (verdere) maatregelen in een uitvoeringsprogramma die het vergroten van biodiversiteit in Zeist beogen. Uitgangspunt is dat de groene groepen betrokken worden bij het opstellen van deze plannen en dat verschillende financieringsmogelijkheden onderzocht worden, zoals subsidies vanuit Rijk, provincie of Europa en methodes zoals crowdfunding om de voorgestelde maatregelen uit te kunnen voeren.

Ook is voorgenomen de Raad regelmatig over de voortgang en behaalde resultaten te informeren.

Ook in het coalitieakkoord uit 2022 schrijft de gemeente dat zij zich bewust is van de noodzaak om te werken aan klimaat en natuur en rekent de maatschappelijke en ecologische meerwaarde mee bij het afwegen van investeringen. In de uitwerking van het coalitieakkoord zijn middelen opgenomen voor het opstellen van een uitvoeringsstrategie biodiversiteitsvisie.

Daarnaast heeft het college de afgelopen jaren meerdere moties en amendementen van de raad aangenomen waarbij opgeroepen werd te werken aan de biodiversiteit

Het afgelopen jaar is samen met de groene groepen en een interne klankbordgroep gewerkt aan het opstellen van het nieuwe biodiversiteitsplan en uitvoeringsprogramma.

ARGUMENTEN VOOR EN TEGEN

1.1. Biodiversiteit wordt vergroot en draagt bij aan gezonde leefomgeving

Met het vaststellen van het nieuwe verbrede biodiversiteitsplan en uitvoeringsprogramma geeft het college invulling aan de ambitie om de ecologische diversiteit te vergroten en teruggang tegen te gaan. Dit is aangegeven in het coalitieakkoord “Samen bouwen aan een mooi en duurzaam Zeist” 2022-2026 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

1.2 Verankering van biodiversiteit in ruimtelijke beleid

Het nieuwe biodiversiteitsplan bevat maatregelen die ervoor zorgen dat natuurinclusief ontwerpen en bouwen als uitgangspunt wordt gehanteerd bij nieuwe ruimtelijke plannen. Deze uitgangspunten

worden in de nieuwe omgevingsvisie opgenomen. Biodiversiteit is zodoende verankerd in het ruimtelijke beleid.

1.3 Biodiversiteit wordt in beeld gebracht

Door onderzoek en monitoring van soorten weten we als gemeente wat de huidige stand van zaken is. Ook brengen we zo in beeld of de maatregelen succesvol zijn of dat we moeten bijsturen.

1.4. We betrekken bewoners bij het groen

De bewoners actief te betrekken, vergroten we de mogelijke impact die we samen kunnen maken op de vergroting van de biodiversiteit. We richten ons op deze manier niet alleen op de openbare ruimte, maar ook op maatregelen op particuliere terreinen.

1.5. Samenwerking met andere projecten en partijen wordt zoveel mogelijk opgezocht

We koppelen maatregelen waar mogelijk aan lopende andere projecten en programma's. Hierdoor liften we mee in lopende processen, denk hierbij bijvoorbeeld aan maatregelen voor klimaatadaptatie of het Uitvoeringsprogramma Landelijke Gebied.

KANTTEKENINGEN

1.1 Het plan wordt vooruitlopend op de Omgevingsvisie 2050 vastgesteld. Een integrale afweging met andere opgaves wordt dus pas later gemaakt. Bij het opstellen is echter wel met rekening gehouden met de huidige situatie en trends in de samenleving, zoals bijvoorbeeld bevolkingstoename en behoefte aan recreatie in de buitenruimte.

1.2 Integrale afweging bij projecten blijft plaatsvinden. De voorliggende visie betreft een sectorale visie. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is biodiversiteit één van de aspecten waarbij we rekening houden. Daarbij is er ruimte om gemotiveerd van het biodiversiteitsbeleid andere keuzes te maken zolang dit niet strijdig is met wet en regelgeving op het gebied van natuur.

TOELICHTING

Participatie

Er is een participatiematrix opgesteld om te bepalen met wie en hoe geparticipeerd wordt bij de totstandkoming van het biodiversiteitsplan en het uitvoeringsprogramma.

Het biodiversiteitsplan en het uitvoeringsprogramma zijn tot stand gekomen in samenwerking met een klankbordgroep waarin het maatschappelijk middenveld met betrekking tot natuur en milieu is vertegenwoordigd. Deelnemers waren o.a. Stichting Milieuzorg Zeist, Werkgroep Krommerijn Corridor, Stichting Beter Zeist, IVN en NMU. Bij het opstellen van het biodiversiteitsplan zijn twee bijeenkomsten georganiseerd om input op te halen. Vervolgens is er op twee momenten de gelegenheid gegeven om reactie te geven op het concept. Voor het uitvoeringsprogramma is er één schriftelijke reactieronde geweest. Alle opmerkingen zijn overgenomen of met argumenten ter zijde gelegd.

Naast de klankbordgroep was er een ambtelijke werkgroep bestaande uit mensen vanuit de afdeling beheer, RO, vastgoed, projectbureau, leefbaarheid en economische ontwikkeling en sociaal domein.

De raad hebben we met een raadsinformatiebrief op 28 februari 2024 op de hoogte gebracht van de planning van het biodiversiteitsplan. Tijdens een raadsinformatiebijeenkomst op 3 december 2024 is nadere informatie gegeven over de inhoud van het plan, de samenhang met andere projecten en een overzicht wat we op dit moment al doen aan biodiversiteit.

De Adviescommissie Milieu en Leefomgeving is geconsulteerd op: 27 oktober 2023 met het plan van aanpak, 21 juni 2024 met het concept biodiversiteitsplan en 13 december 2024 met het uitvoeringsprogramma. De commissie heeft adviezen gegeven en deze zijn verwerkt in de definitieve documenten.

Met andere overheden zoals de provincie en waterschap en natuurorganisaties zoals het Utrechts Landschap zijn op verschillende momenten gesprekken geweest over specifieke onderdelen.

Bij de uitvoering van het biodiversiteitsplan en uitvoeringsprogramma betrekken we de samenleving bij de verschillende projecten. De mate waarin en wijze waarop is afhankelijk van het soort project. Vooruitlopend hierop hebben we met de Biodiversiteitscampagne afgelopen jaar bewoners betrokken bij het project "van Kort naar Lang gras" en bij "Heel Zeist Telt Mee". In dit laatste project riepen we bewoners op om in hun eigen omgeving zoveel mogelijk wilde planten en diersoorten te tellen en te registreren.

Financiële toelichting

Het uitvoeringsprogramma bestaat uit een overzicht van maatregelen die de gemeente de komende 5 jaar wil uitvoeren om de biodiversiteit te verbeteren. Voor deze maatregelen is een raming gemaakt. De investering activeren we op de balans. In de kadernota 2026-2029 zullen we de exploitatiebudgetten aanvragen. Hierbij is al rekening gehouden met de kapitaallasten.

Voor de periode na 2029 zal opnieuw gekeken worden welke projecten uit het biodiversiteitsplan uitgevoerd gaan worden.

Raming kosten

De kosten voor de maatregelen zijn geraamd op een totaalbedrag van 4.6 miljoen euro. Voor de constructieve bouwsels is een SSK (Standaard Systematiek Kostenramingen) -raming gemaakt en een LCC (life cycle costs)-raming. Voor de overige maatregelen is een raming gemaakt op basis van ervaringscijfers.

De financiële ramingen zijn de beste benadering van de kosten zoals ze nu te maken zijn. Hiermee blijven deze onder voorbehoud. Onder invloed van bijvoorbeeld marktontwikkelingen kan het totale bedrag hoger uitvallen.

Subsidie en cofinanciering

Om inzicht te krijgen welke subsidies geschikt zijn, hebben we een overzicht gemaakt van alle relevante subsidies. Er zijn gesprekken geweest met de provincie Utrecht om meer helderheid te verkrijgen in hun subsidies en in de kansrijkheid van de projecten uit het uitvoeringsprogramma. In enkele gevallen gaat het over subsidies die zijn gekoppeld aan grote ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de Tenderregeling Groen Groeit Mee.

Naar verwachting maken meerder projecten een goede kans op subsidiemogelijkheden.

Per project moet de subsidieaanvraag worden ingediend. Er is zo goed mogelijk per project uitgezocht of de maatregel past binnen de randvoorwaarden. Desondanks kan het zijn dat de subsidie niet wordt toegekend omdat bijvoorbeeld het subsidiebudget op is.

Naast subsidieoverzicht is er ook een overzicht gemaakt van potentiële financiers, zoals banken, bedrijven en projectontwikkelaars rondom Zeist. Financiering van lokale biodiversiteitsprojecten kan hun helpen bij het opstellen van de duurzaamheidsrapportage die sinds 2024 voor grotere bedrijven verplicht is, en vanaf 2026 ook voor kleinere bedrijven. De komende maanden worden de 10 meest kansrijke financiers benaderd voor medefinanciering van 1 of meerdere projecten uit het uitvoeringsprogramma. We kunnen op dit moment nog geen schatting maken van de bedragen die hieruit voortkomen en we nemen dit nu niet mee in de kostenberekening.

In de loop van 2025 en de jaren erna zal duidelijk worden hoeveel subsidie is verkregen en wat de cofinanciering heeft opgeleverd.

Dekking vanuit bestaande begrotingsposten

Een aantal projecten wordt gedekt vanuit bestaande begrotingsposten. Het gaat hierbij om projecten die worden gefinancierd vanuit de propositie, uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord, het groenbeheerplan 2025-2028 of via het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2022-2026.

Bij het vaststellen van het groenbeheerplan op 12 november 2024 is voor een aantal biodiversiteitsmaatregelen die vanuit het beheer gerealiseerd wordt budgetten beschikbaar gesteld.

Kredietaanvraag

De vraag van de raad was om op zoek te gaan naar financieringsmogelijkheden via o.a. subsidies. Naast subsidies en bestaande budgetten moet de gemeente een krediet beschikbaar stellen om de voorgestelde plannen te kunnen realiseren. In onderstaand overzicht is te zien wat de totaal geraamde kosten zijn en wat de gevraagde bedragen voor de periode 2026-2029 zijn, na aftrek van te verwachte subsidies en bestaande budgetten. De kosten worden in de kadernota 2026-2029 aangevraagd.

Totale geraamde kosten uitvoeringsprogramma (excl btw)	Aan te vragen bedragen in kadernota	2026	2027	2028	2029
€ 4.605.273	0	€ 93.000	€ 117.500	€ 117.500	€ 117.500

Juridische aspecten

Niet van toepassing

Duurzame aspecten

De Biodiversiteitsvisie geeft (mede) invulling aan pijler 3 Natuur en Landschap van de Brede Milieuvisie. Biodiversiteit is ook één van de grote thema's in het mondiale duurzaamheidsdenken en – beleid.

Samenhang met andere projecten

Omgevingsvisie

Bij het opstellen van het biodiversiteitsplan en het uitvoeringsprogramma is regelmatig afstemming geweest met de projectleiding die verantwoordelijk is voor het opstellen van de nieuwe Omgevingsvisie. Er is steeds gezocht naar de samenhang. Uitgangspunt is dat de integrale afweging in de omgevingsvisie gaat plaats vinden. We hebben bij het opstellen van het biodiversiteitsplan de huidige context als uitgangspunt genomen, wetend dat mogelijk is de omgevingsvisie andere keuzes worden gemaakt. Maar het is ook goed om ambities vanuit het thema biodiversiteit helder op papier te hebben. In de verdere uitwerking van de omgevingsvisie zal er steeds weer aandacht zijn wat dit betekent voor het biodiversiteitsplan.

Groenbeheerplan

Het groenbeheerplan welke in 2024 is vastgesteld door de raad gaat grotendeels over het in stand houden van het huidige groen in beheer van de gemeente. Er zijn echter ook enkele ambities opgenomen voor biodiversiteit. Deze zijn overgenomen in de maatregelenlijst in het uitvoeringsprogramma biodiversiteit.

Propositie 2020- Kromme Rijn Linielandschap

Een van de onderzoeksrichtingen vanuit de propositie is om de huidige (natuur)waarde van het Kromme Rijngebied verder uit te bouwen en toekomstbestendig en robuust te maken. De gemeente heeft samen met omliggende gemeente een Ontwikkelperspectief opgesteld. Het afgelopen jaar is er steeds samengewerkt en gekeken welke maatregelen voor de biodiversiteit in dit gebied

Overige projecten

In alle ruimtelijke projecten kijken nemen we de kaders vanuit het biodiversiteitsplan mee en indien er kansen zijn om de biodiversiteit te versterken worden deze aangedragen.

VERDERE PROCES

Planning en uitvoering

De uitvoering van de maatregelen staan gepland voor 2025 tot en met 2029.

Communicatie

Na het besluit in het college informeren we de samenleving over dit besluit via een persbericht en een nieuwsbericht op zeist.nl. Tegelijkertijd informeren we alle partijen die hebben bijgedragen aan de

totstandkoming van het plan en uitvoeringsprogramma, over het collegebesluit en over de verdere besluitvorming in de gemeenteraad.

Voor de uitvoering zal per project een communicatiestrategie worden bepaald.

Evaluatie

Jaarlijks zal een voortgangsrapportage worden opgesteld waarin zowel op inhoud als financieel het uitvoeringsprogramma wordt geëvalueerd. Het college zal hiervan op de hoogte worden gehouden. De raad houden we jaarlijks op de hoogte middels een raadsinformatiebrief.

BIJLAGEN

1. Biodiversiteitsplan Zeist 2024 "Samen voor meer biodiversiteit"
2. Uitvoeringsprogramma 2025-2029 "Samen voor meer biodiversiteit"
3. Financieel Overzicht

RAADSBESLUIT

Gemeente **Zeist**

Behoort bij raadsvoorstel

Nr. RV25.023

De raad van de gemeente Zeist;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 april 2025

BESLUIT:

Het biodiversiteitsplan “Samen voor meer biodiversiteit “2024 en bijbehorende uitvoeringsprogramma 2025-2029 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 10 juni 2025

De raad voornoemd,

mr. J. Janssen, griffier

drs. J. Langenacker, voorzitter